

תוכן העניינים

XIX הקדמה למהדורה העברית

XXI הקדמה

XXVII על המחברים

XXX מה חדש ב-DSM-5? מדריך מהיר

XXXII תודות

פרק 1 - פסיכופתולוגיה: סקירה כללית וגישות מחקר

פסיכופתולוגיה מהי? 4

סמנים (אינדיקטורים) של פסיכופתולוגיה 5

ה-DSM-5 וההגדרה של הפרעת נפש 9

סיווג ואבחנה 11

חסרונות הסיווג 12

כיצד אפשר להפחית דעות קדומות כלפי חולי נפש? 14

תרבות ופסיכופתולוגיה 16

תפוצתן של הפרעות הנפש 18

תפוצה והיארעות 19

אומדן התפוצה של הפרעות נפש 20

הנטל הכלכלי הגלובלי של מחלות 23

טיפול 24

אנשי מקצוע בתחום בריאות הנפש 25

גישות מחקר בפסיכופתולוגיה 25

מקורות מידע 27

חקר מקרה 27

נתונים מדיווח עצמי 28

גישות המבוססות על תצפית 28

העלאת השערות ובחינתן 29

דגימה והכללה 31

תוקף פנימי ותוקף חיצוני 32

קבוצת קריטריון וקבוצת השוואה 33

- מערכי מחקר מתאמיים 34
- מדידת המתאם 35
- מובהקות סטטיסטית 36
- גודל האפקט 36
- ניתוח-על 37
- מתאם וסיבתיות 37
- אסטרטגיות רטרוספקטיביות לעומת פרוספקטיביות 38
- השיטה הניסויית בפסיכופתולוגיה 40
- חקר יעילות הטיפול 41
- מערכי ניסוי של מקרה בודד 42
- מחקר באמצעות בעלי חיים 45
- סיכום 47

- פרק 2 - מבט היסטורי ומבט עכשווי על התנהגות חריגה 51**
- השקפות היסטוריות על התנהגות חריגה 53
- דמונולוגיה, אלים ומעשי כשפים 54
- תפיסותיו הרפואיות המוקדמות של היפוקרטס 55
- תפיסות פילוסופיות מוקדמות של מודעות 57
- החשיבה היוונית והרומית המאוחרת 58
- תפיסות קדומות של הפרעות נפש בסין 58
- השקפות על חריגות בימי הביניים 59
- טירוף המונים 61
- גירוש שדים וכישופים 62
- לקראת גישות הומניטריות 63
- עלייתה מחדש של החקירה המדעית באירופה 63
- הקמת בתי המחסה הראשונים 64
- הרפורמה ההומניטרית 66
- הניסוי של פינל 66
- עבודתו של טיזוק באנגליה 67
- ראש והניהול המוסרי באמריקה 69
- תגליתו המוקדמת של בנג'מין פרנקלין בדבר השפעות הריפוי האפשריות של נזע חשמלי 70
- דיקס והתנועה להיגיינה נפשית 71
- הצבא ואנשים עם מחלות נפש 72
- תפיסת הסיבות להפרעות נפש והטיפול בהן במאה ה-19 72
- שינוי בעמדות כלפי בריאות הנפש בראשית המאה ה-20 73
- הטיפול בבתי חולים לאנשים עם מחלות נפש במאה ה-20 74
- הופעתן של השקפות בנות-זמננו על התנהגות חריגה 78
- תגליות ביולוגיות: הקשר בין המוח והפרעות נפש 78
- שיתקון כללי ועגבת 78
- פתולוגיה של המוח כגורם סיבתי 79
- ההתפתחות של מערכת סיווג 80

- 82 התפתחות הבסיס הפסיכולוגי של הפרעות נפש
- 82 מסמרים
- 84 אסכולת ננסי
- 85 ראשית הפסיכואנליזה
- 86 התפתחות מסורת המחקר הפסיכולוגי: פסיכולוגיה ניסויית
- 87 המעבדות הראשונות לניסויים פסיכולוגיים
- 87 ההשקפה ההתנהגותית
- 93 סיכום

פרק 3 = גורמים סיבתיים ונקודות מבט בפסיכופתולוגיה 97

- 98 גורמי סיכון וסיבות להתנהגות חריגה
- 99 סיבות הכרחיות, מספיקות ותורמות להתנהגות חריגה
- 102 משוב ודו־כיווניות בהתנהגות חריגה
- 102 מודלים של דיאתזה-עקה
- 107 השקפות שונות להבנת הסיבות להתנהגות חריגה
- 108 ההשקפה הביולוגית
- 108 פגיעות גנטית
- 110 הקשר בין גנוטיפ לפנוטיפ
- 110 יחסי הגומלין בין הגנוטיפ לסביבה
- 111 מתאמי גנוטיפ-סביבה
- 112 שיטות לחקר השפעות גנטיות
- 114 הפרדה בין השפעות הגנטיקה להשפעות הסביבה
- 114 ניתוח תאחיזה ומחקרי קשרים
- 117 ליקוי בתפקוד המוח וגמישות עצבית
- 118 חוסר איזון בנוירורנסמיטרים ובהורמונים
- 119 מצבי חוסר איזון במערכות של נוירורנסמיטרים
- 120 חוסר איזון הורמונלי
- 122 מזג
- 124 השפעתה של ההשקפה הביולוגית
- 125 ההשקפה הפסיכולוגית
- 125 ההשקפה הפסיכודינמית
- 126 יסודות התיאוריה הפסיכואנליטית של פרויד
- 130 השקפות פסיכודינמיות חדשות יותר
- 132 השפעתה של ההשקפה הפסיכואנליטית
- 133 השפעתן של ההשקפות הפסיכודינמיות החדשות יותר
- 134 ההשקפה ההתנהגותית (ביהביוריסטית)
- 134 התניה קלאסית
- 136 התניה אופרנטית
- 137 הכללה והבחנה
- 137 למידה באמצעות צפייה
- 138 השפעתה של ההשקפה ההתנהגותית
- 139 ההשקפה הקוגניטיבית-התנהגותית

- 140 סכמות ושיבושים קוגניטיביים
  - 142 ייחוסים, סגנון ייחוס ופסיכופתולוגיה
  - 142 טיפול קוגניטיבי
  - 143 השפעתה של ההשקפה הקוגניטיבית-התנהגותית
  - 145 היתרונות והחסרונות באימוץ של השקפה
  - 146 ההשקפה החברתית
  - 147 חסך או טראומה בגיל צעיר
  - 147 מוסדות לילדים
  - 149 הזנחה והתעללות בבית
  - 151 הפְּרָדָה מההורים
  - 151 סגנון הורות בעייתי
  - 152 פסיכופתולוגיה של ההורים
  - 152 סגנונות הורות: חום ושליטה
  - 155 סכסוכים בחיי המשפחה וגירושין
  - 155 סכסוכים בחיי המשפחה
  - 156 גירושין
  - 157 מעמד חברתי-כלכלי נמוך ואבטלה
  - 159 יחסים לא הסתגלותיים עם בני קבוצת השווים
  - 160 מקורות למקובלות לעומת דחייה
  - 162 דעה קדומה ואפליה גזעית, מגדרית ואתנית
  - 163 השפעתה של ההשקפה החברתית
  - 163 ההשקפה התרבותית
  - 164 תסמיני הפרעות אוניברסליים ותסמינים ספציפיים לתרבות
  - 166 תרבות והתנהגות מרוסנת מדי או בלתי מרוסנת
  - 169 סיכום
- פרק 4 - הערכה קלינית ואבחנה 173**
- 175 אבני היסוד של הערכה
  - 175 הקשר בין הערכה לאבחנה
  - 176 איסוף מידע על ההיסטוריה החברתית או ההתנהגותית
  - 176 מאפייני אישיות
  - 176 ההקשר החברתי
  - 177 הבטחת הליכי הערכה רגישים לתרבות
  - 178 השפעת הגישה המקצועית של הבוחן
  - 179 מהימנות, תוקף ותקנון
  - 180 יחסי אמון והבנה בין המטפל לבין המטופל
  - 181 הערכה גופנית
  - 182 הבדיקה הגופנית הכללית
  - 182 הבדיקה הנוירולוגית
  - 182 סריקות מוח אנטומיות
  - 184 סריקת PET: תמונה מטבולית
  - 184 הדמיית תהודה מגנטית תפקודית

הבדיקה הנוירופסיכולוגית	186
הערכה פסיכו־חברתית	188
ראיונות הערכה	189
ראיונות מובנים וראיונות לא מובנים	189
תצפית קלינית בהתנהגות	191
סולמות דירוג	191
מבחנים פסיכולוגיים	193
מבחני משכל	194
מבחני השלכה להערכת אישיות	195
מבחני אישיות אובייקטיביים	200
המקרה של אנדריאה ק': אלימות במקום העבודה	205
הערכת דוח ה־MMPI-2 הממוחשב של אנדריאה	210
שילוב נתוני ההערכה	211
סוגיות אתיות בהערכה	212
סיווג של התנהגות חריגה	213
מודלים שונים של סיווג	214
הגישה הקטגורית	214
הגישה הממדית	214
גישת האב־טיפוס	215
סיווג אבחנותי רשמי של הפרעות נפש	215
התפתחות ה־DSM	216
הבדלי מגדר באבחון	217
הערכת הרקע התרבותי ב־DSM-5	217
הבעיה בהצמדת תוויות	218
תועלת מוגבלת של האבחנה	219
ראיונות אבחון לא מובנים	219
ראיונות אבחון מובנים	220
סיכום	221
פרק 5 = עקה ובריאות הגוף והנפש	225
מהי עקה?	227
עקה וה־DSM	228
גורמים היוצרים אצל אדם נטייה לעקה	228
מאפיינים של גורמי עקה	230
מדידת עקה בחיים	231
חוסן נפשי	234
עקה ובריאות גופנית	235
תגובת העקה	237
החיבור בין נפש לגוף	238
הבנת מערכת החיסון	239
עקה ותפקוד מערכת החיסון	240
עקה וציטוקינים	241

- עקה כרונית ודלקת 243
- עקה והזדקנות בטרם עת 244
- רגשות ובריאות 246
- אישיות 246
- דיכאון 247
- חרדה 249
- בידוד חברתי והיעדר תמיכה חברתית 249
- רגשות חיוביים 251
- חשיבותו של ויסות רגשות 253
- הטיפול בהפרעות גופניות הקשורות לעקה 253
- התערבויות ביולוגיות 253
- התערבויות פסיכולוגיות 254
- חשיפה רגשית 254
- משוב ביולוגי 255
- הרפיה ומדיטציה 255
- טיפול קוגניטיבי-התנהגותי 256
- עקה ובריאות הנפש 256
- הפרעת הסתגלות 257
- הפרעת הסתגלות הנגרמת מאבטלה 257
- הפרעת עקה פוסט-טראומטית 258
- הפרעת עקה חריפה 260
- הפרעת עקה פוסט-טראומטית: סיבות וגורמי סיכון 261
- תפוצתה של הפרעת עקה פוסט-טראומטית באוכלוסייה הכללית 264
- שיעורי הפרעת העקה הפוסט-טראומטית לאחר חוויה טראומטית 265
- טראומה הנגרמת מלחימה בקרב 266
- ההשפעה של פריסת הכוחות בעירק ובאפגניסטן על בריאות הנפש 267
- גורמים סיבתיים בהפרעת עקה פוסט-טראומטית 268
- גורמי סיכון אישיים 269
- גורמים ביולוגיים 271
- גורמים חברתיים-תרבותיים 273
- ההשפעות של עקה פוסט-טראומטית בטווח הארוך 274
- מניעת הפרעות עקה והטיפול בהן 276
- מניעה 276
- הטיפול בהפרעות עקה 278
- קו חם בטלפון 278
- התערבות בשעת משבר 278
- דיבוב פסיכולוגי 279
- תרופות 280
- טיפולים קוגניטיביים-התנהגותיים 280
- טראומה ובריאות הגוף 281
- סיכום 284

- פרק 6 = פאניקה, חרדה, טורדנות והפרעות הנלוות אליהן 289
- דפוסי התגובה של פחד וחרדה 291
    - פחד 291
    - חרדה 292
  - סקירה של הפרעות החרדה ומאפייניהן המשותפים 294
    - פוביות ספציפיות 296
  - תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה, והבדלים בין המגדרים 299
    - גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 300
    - נקודת המבט הפסיכואנליטית 300
    - פוביות כהתנהגות נלמדת 300
    - גורמים סיבתיים ביולוגיים 303
    - טיפולים 304
    - פוביה חברתית 306
  - תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה והבדלים בין המגדרים 307
    - גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 308
    - פוביה חברתית כהתנהגות נלמדת 308
    - פוביה ופחדים חברתיים בהקשר אבולוציוני 309
    - תפיסות של אי-יכולת לשלוט ולנבא 310
    - הטיות קוגניטיביות 311
    - גורמים סיבתיים ביולוגיים 311
    - טיפולים 312
    - טיפולים קוגניטיביים והתנהגותיים 312
    - תרופות 313
    - הפרעת פאניקה 314
    - אגורפוביה 316
  - תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה והבדלים בין המגדרים 319
    - הפרעת פאניקה ותחלואה נלווית 320
    - מועד ההתפרצות של התקף פאניקה ראשון 320
    - גורמים סיבתיים ביולוגיים 321
    - גורמים גנטיים 321
    - פאניקה והמוח 321
    - שיבושים ביוכימיים 323
    - גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 324
    - תיאוריה קוגניטיבית של פאניקה 324
  - תיאוריית הלמידה הכוללת של הפרעת פאניקה 325
    - רגישות לחרדה ושליטה נתפסת 326
  - התנהגויות בטיחותיות והעמידות של פאניקה 327
    - הטיות קוגניטיביות ושימור הפאניקה 328
    - טיפולים 328
  - טיפול התנהגותי וטיפול קוגניטיבי-התנהגותי 329
    - תרופות 330

- הפרעת חרדה כללית 331
- תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה והבדלים בין המגדרים 334
- הפרעת חרדה כללית ותחלואה נלווית 335
- גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 335
- נקודת המבט הפסיכואנליטית 335
- תפיסות של אי־יכולת לשלוט ואי־יכולת לצפות מראש 336
- תחושת שליטה: האפשרות להתחסן מפני חרדה 336
- תכונותיה המחזקות של דאגה 337
- התוצאות השליליות של דאגה 337
- הטיות קוגניטיביות של מידע מאיים 338
- גורמים סיבתיים ביולוגיים 339
- גורמים גנטיים 339
- שיבושים נוירורנסמיטיים ונוירוהורמונליים 340
- הבדלים נוירוביולוגיים בין חרדה לפאניקה 340
- טיפולים 341
- תרופות 341
- טיפול קוגניטיבי־התנהגותי 341
- הפרעת טורדנות־כפייתיות והפרעות הקשורות אליה 342
- הפרעת טורדנות־כפייתיות 343
- תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה והבדלים בין המגדרים 347
- הפרעת טורדנות־כפייתיות ותחלואה נלווית 348
- גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 348
- הפרעת טורדנות־כפייתיות כהתנהגות נלמדת 348
- הפרעת טורדנות־כפייתיות ומוכנות 349
- גורמים סיבתיים קוגניטיביים 349
- גורמים סיבתיים ביולוגיים 351
- גורמים גנטיים 351
- הפרעת טורדנות־כפייתיות והמוח 352
- שיבושים בנוירורנסמיטרים 354
- טיפולים 354
- טיפולים התנהגותיים וקוגניטיביים־התנהגותיים 355
- תרופות 356
- הפרעת גוף דיסמורפית 357
- תפוצת ההפרעה, גיל הופעתה והבדלים בין המגדרים 360
- הקשר בין הפרעת גוף דיסמורפית להפרעת טורדנות־כפייתיות
- ולהפרעות אכילה 361
- מדוע עכשיו? 361
- גורמים סיבתיים: גישה ביו־פסיכו־חברתית להפרעת גוף
- דיסמורפית 362
- הטיפול בהפרעת גוף דיסמורפית 363
- הפרעת אגרנות 363
- תלישת שיער 364

נקודות מבט תרבותיות 365

סיכום 368

פרק 7 - הפרעות מצב רוח והתאבדות 373

הפרעות מצב רוח: סקירה 375

סוגים של הפרעות מצב רוח 375

תפוצתן של הפרעות מצב רוח 376

הפרעות דיכאון חד-קוטביות 378

הפרעת דיכאון קשה 378

דיכאון כהפרעה חוזרת ונשנית 380

דיכאון במהלך מחזור החיים 381

תת-קטגוריות של אפיזודות דיכאון קשה 382

הפרעת דיכאון מתמשכת 384

צורות אחרות של דיכאון 387

אובדן ותהליך האבל 387

דכדוך לאחר לידה 388

גורמים סיבתיים בהפרעות מצב רוח חד-קוטביות 390

גורמים סיבתיים ביולוגיים 390

השפעות גנטיות 390

גורמים נוירוכימיים 392

שיבושים במערכת הוויסות ההורמונלית ובמערכת החיסון 393

השפעות נוירופיזיולוגיות וניורואנטומיות 395

מחזורי שינה ומחזוריים ביולוגיים אחרים 397

הסברים ביולוגיים להבדלים בין המינים 398

גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 399

אירועי חיים גורמי עקה כגורמים סיבתיים 399

סוגים שונים של פגיעות לדיכאון חד-קוטבי 401

תיאוריות פסיכודינמיות 403

תיאוריות התנהגותיות 403

התיאוריה הקוגניטיבית של בק 403

תיאוריות חוסר האונים וחוסר התקווה כהסבר לדיכאון 407

ההשפעות של יחסים בין-אישיים על הפרעות מצב רוח 413

הפרעות דו-קוטביות והפרעות הקשורות אליהן 416

הפרעת ציקלותימיה 417

הפרעות דו-קוטביות (I ו-II) 418

המאפיינים של הפרעה דו-קוטבית 421

גורמים סיבתיים בהפרעות דו-קוטביות 422

גורמים סיבתיים ביולוגיים 423

השפעות גנטיות 423

גורמים נוירוכימיים 423

שיבושים במערכות הוויסות ההורמונלי 424

השפעות נוירופיזיולוגיות וניורואנטומיות 424

- 426 שינה ומקצבים ביולוגיים אחרים
 גורמים סיבתיים פסיכולוגיים 426
 אירועי חיים מעוררי עקה 426
 גורמים פסיכולוגיים אחרים בהפרעה דו־קוטבית 427
 גורמים חברתיים-תרבותיים המשפיעים על הפרעות חד־קוטביות
 ודו־קוטביות 428
 הבדלים בין־תרבותיים בתסמיני דיכאון 428
 הבדלים בין־תרבותיים בתפוצה 429
 טיפולים ותוצאותיהם 430
 טיפול תרופתי 430
 מהלך הטיפול בתרופות נוגדות דיכאון 432
 ליתיום ותרופות מייצבות מצב רוח אחרות 432
 טיפולים ביולוגיים חלופיים 434
 טיפול בנזעי חשמל 434
 גרייה מגנטית חוצת גולגולת 434
 גרייה מוחית עמוקה 435
 טיפול בעזרת חשיפה לאור בהיר 435
 טיפול פסיכולוגי 435
 טיפול קוגניטיבי־התנהגותי 435
 טיפול בהפעלה התנהגותית 438
 טיפול בין־אישי 438
 טיפול משפחתי וזוגי 439
 מסקנות 439
 התאבדות: התמונה הקלינית והדפוס הסיבתי 440
 מי מנסה להתאבד ומי מתאבד? 442
 הפרעות פסיכולוגיות 444
 גורמים פסיכו־חברתיים אחרים הקשורים להתאבדות 446
 גורמים ביולוגיים 447
 מודלים תיאורטיים של התנהגות אובדנית 447
 מניעת התאבדות והתערבות 449
 טיפול בהפרעות נפש 449
 התערבות בשעת משבר 450
 התמקדות בקבוצות סיכון גבוה ואמצעים אחרים 450
 סיכום 452
- פרק 8 - הפרעות תסמינים סומטיים והפרעות ניתוק 457**
 הפרעת תסמינים סומטיים והפרעות הקשורות אליה: סקירה 458
 הפרעת תסמינים סומטיים 460
 הסיבות להפרעת תסמינים סומטיים 463
 הטיפול בהפרעת תסמינים סומטיים 466
 הפרעת חרדה ממחלות 468
 הפרעת המרה (הפרעת תסמינים נוירולוגיים תפקודיים) 469

טווח התסמינים של הפרעת המרה	471
תסמינים או ליקויים חישתיים	471
תסמינים או ליקויים מוטוריים	472
פרכוסים	472
סוגיות חשובות באבחון הפרעת המרה	472
תפוצה ומאפיינים דמוגרפיים	473
הסיבות להפרעות המרה	474
הטיפול בהפרעות המרה	476
הפרעה בדויה	478
הבחנה בין סוגים שונים של הפרעת תסמינים סומטיים והפרעות הקשורות אליה	480
הפרעות ניתוק: סקירה	480
הפרעת ניתוק מן העצמי / אובדן תחושת המציאות	482
שיכחון ניתוקי	485
הפרעת זהות מנותקת	490
גורמים סיבתיים בהפרעת זהות מנותקת וחילוקי דעות הנוגעים להפרעה	494
האם הפרעת זהות מנותקת היא אמיתית או מזויפת? 494	
אם הפרעת זהות מנותקת אינה מזויפת, כיצד היא מתפתחת: תיאוריה פוסט-טראומטית או תיאוריה חברתית-קוגניטיבית? 495	
האם זיכרונות של התעללות המשוחזרים בהפרעת זהות מנותקת הם אמיתיים או כוזבים? 498	
במקרה שהייתה התעללות, האם יש לה תפקיד סיבתי בהפרעת זהות מנותקת? 499	
גישות בנות זמננו	500
גורמים תרבותיים, טיפולים ותוצאות הטיפול בהפרעות ניתוק	502
גורמים תרבותיים בהפרעות ניתוק	502
טיפול ותוצאותיו בהפרעות ניתוק	504
סיכום	508
פרק 9 - הפרעות אכילה והשמנת יתר	
היבטים קליניים של הפרעות אכילה	515
אנורקסיה נרבוזה	515
בולימיה נרבוזה	519
הפרעת אכילה בולמוסית	521
גיל תחילת ההפרעה והבדלים בין המגדרים	524
תפוצתן של הפרעות אכילה	526
סיבוכים רפואיים של הפרעות אכילה	527
מהלך ההפרעה ותוצאותיה	529
מעבר בין אבחנות	530
הקשר בין הפרעות אכילה לבין צורות אחרות של פסיכופתולוגיה	531
הפרעות אכילה בתרבויות שונות	532

- 535 גורמי סיכון וגורמים סיבתיים בהפרעות אכילה
- 536 גורמים ביולוגיים
- 536 גנטיקה
- 537 שיבושים במוח
- 538 נקודות בסיס
- 538 סרטונין
- 539 גורמים חברתיים-תרבותיים
- 540 השפעות המשפחה
- 541 גורמי סיכון הקשורים בפרט
- 541 מגדר
- 542 הפנמת אידיאל הרזון
- 542 שאיפה לשלמות
- 543 דימוי גוף שלילי
- 544 דיאטה
- 545 רגשיות שלילית
- 546 התעללות מינית בילדות
- 547 הטיפול בהפרעות אכילה
- 548 הטיפול באנורקסיה נרבוזה
- 548 תרופות
- 548 טיפול משפחתי
- 550 טיפול קוגניטיבי-התנהגותי
- 551 הטיפול בבולימיה נרבוזה
- 551 תרופות
- 552 טיפול קוגניטיבי-התנהגותי
- 554 הטיפול בהפרעת אכילה בולמוסית
- 555 הבעיה של השמנת יתר
- 556 סוגיות רפואיות
- 556 הגדרה ותפוצה
- 557 תווית שלילית למשקל עודף
- 558 השמנת יתר וה-DSM
- 559 גורמי סיכון וגורמים סיבתיים בהשמנת יתר
- 559 תפקידם של הגנים
- 560 הורמונים המעורבים בתיאבון ובוויסות המשקל
- 561 השפעות חברתיות-תרבותיות
- 564 השפעות המשפחה
- 565 עקה ו"אוכל מנחם"
- 566 המסלולים אל השמנת יתר
- 567 הטיפול בהשמנת יתר
- 568 שינויים באורח החיים
- 569 תרופות
- 569 ניתוחים בריאטריים
- 571 חשיבותה של מניעה
- 574 סיכום
- 577 רשימת בעלי זכויות היוצרים